

Senator: Valer Marian
Circumscripția electorală: nr. 32 Satu Mare
Colegiul electoral: nr. 1
Grupul parlamentar: independent

Ședința Senatului din: 05.05.2015

DECLARAȚIE POLITICĂ

Titlu: Dacă procurorul șef al DNA n-ar fi trecut dreptul constituțional ca vodă prin lobodă

Crezându-se mare și tare, după ce a ajuns pe val în ultimele sondaje de opinie și cap de pagină cu articole și interviuri publicate în presa națională și internațională și după ce i-a fost indusă de dincolo și de dincoace de Ocean ideea că ar putea deveni președintele României, procurorul șef al DNA, Laura Codruța Kovesi a venit înainte și după Duminica Tomii cu mai multe propuneri șoc de revizuire a Constituției. Prima și cea mai clamată propunere privește eliminarea imunității parlamentarilor în fața justiției, urmând ca aceasta să se limiteze strict la declarațiile politice. A doua propunere privește modificarea perioadei de reținere de la 24 de ore la 72 de ore, iar a treia privește scoaterea Ministerului Public, respectiv a parchetelor, de sub autoritatea ministrului Justiției.

Toate aceste propuneri denotă neștiința sau autismul procurorului șef al DNA, anterior procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în materie de drept constituțional intern sau comparat. Propunerea privind prelungirea reținerii preventive la 72 de ore nici nu poate intra în discuție, întrucât vizează o garanție instituită referitor la drepturile și libertățile fundamentale, respectiv cu privire la libertatea individuală, prevăzută de art. 23 din Constituția României, în care se precizează la alineatul 3 că reținerea nu poate depăși 24 de ore, iar conform articolului 152 din legea fundamentală, revizuirea Constituției nu poate fi făcută dacă are ca rezultat suprimarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora. Cu acest argument, propunerea procurorului șef al DNA a și fost retezată a doua zi de către de către președintele Curții Constituționale, Augustin Zegrean. Probabil că Laura Codruța Kovesi a formulat această propunere stimulată de nostalgiile tatălui său, Ioan Lascu, fost procuror șef al Parchetului Mediaș în timpul dictaturii comuniste, care a debutat în procuratură în perioada bolșevică de tristă amintire, când durata reținerii preventive depășea 24 de ore. Constituția comunistă din 1948 a prevăzut o durată a reținerii de 48 de ore, dar această

durată a fost redusă la 24 de ore prin Constituția comunistă din 1965, în vederea curmării abuzurilor din perioada bolșevică. Procurorul șef al DNA a invocat practica majorității statelor europene, unde perioada de reținere este de 48 sau de 72 de ore, numai că prelungirea duratei reținerii în acest sens s-a făcut pentru infracțiuni de terorism: în Marea Britanie, după recrudescența atentatelor teroriste din Irlanda de Nord în anii 80, iar în alte state europene după atentatele teroriste comise de fundamentalisti islamici după 2000 în Statele Unite ale Americii, Spania și Marea Britanie.

La fel, nu poate intra în discuție propunerea privind scoaterea parchetelor de sub autoritatea ministrului Justiției, întrucât Ministerul Public și procurorii fac parte, conform capitolului VI din Constituție, din autoritatea judecătorească, a cărei reprezentare și conducere administrativă este asigurată de către ministrul Justiției. Dacă în acest sens nu agreează sistemul constituțional românesc, procurorul șef al DNA s-ar fi putut inspira din sistemul constituțional american, în care ministrul Justiției exercită și funcția de procuror general, asigurând reprezentarea și conducerea administrativă atât a judecătorilor cât și a procurorilor.

Propunerea de eliminare a imunității parlamentare în sensul restrângerii acesteia numai la declarații politice denotă că Laura Codruța Kovesi a fost o studentă mediocră, cum afirmă foști profesori și colegi de-ai săi, și că n-a prea răsfoit cursurile și tratatele de drept constituțional ale eminentului profesor Ion Deleanu de la Facultatea de Drept a Universității Babeș Bolyai din Cluj Napoca, pe care a absolvit-o cu două decenii în urmă. Procurorul șef al DNA nu a înțeles (sau poate nu vrea să înțeleagă) litera și spiritul imunității conferite parlamentarilor prin articolul 72 din Constituția României și nici nu s-a străduit să aprofundeze dreptul comparat în materie din state ale Uniunii Europene cu democrație mult mai consolidată.

În realitate și în esență, numai articolul 72 alineatul 1 din Constituția României instituie o imunitate de fond a parlamentarilor, care vizează voturile sau opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului. Această imunitate de fond a fost statuată în toate constituțiile României, de la 1866 până în 2003, inclusiv în regimurile de dictatură regală și de dictatură comunistă, și este prevăzută în toate constituțiile statelor membre ale Uniunii Europene. În mod pervers, procurorul șef al DNA vrea să restrângă această imunitate de fond doar la declarații politice, care după cum se știe se fac în plenul celor două Camere ale Parlamentului, într-o secțiune și într-un program orar prestabilite, excluzând astfel imunitatea pentru voturile sau pentru alte opinii politice exprimate. Eliminarea imunității pentru voturile exprimate de parlamentari în exercitarea mandatului prezintă o pericolozitate deosebită, în contextul în care DNA și DIICOT au creat deja un precedent neconstituțional periculos prin solicitarea ridicării imunității parlamentare în cazul senatorului Varujan Vosganian pentru semnarea, în calitate de ministru, a unei hotărâri adoptate de Guvernul României, care constituie un act politico-administrativ. Pe de altă parte, opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului nu se reduc la declarațiile politice înregistrate pe site-ul Camerelor Parlamentului și publicate în Monitorul Oficial, ci acestea pot fi exprimate și în cadrul dezbaterii proiectelor de legi sau hotărâri, moțiunilor simple, moțiunilor de cenzură, angajării răspunderii Guvernului ori în comisii parlamentare, interpelări, întrebări ș.a. În consecință, trebuie menținut termenul de opinii politice din Constituție pentru că are un înțeles mai larg decât cel de declarații politice și previne anumite confuzii.

În ce privește multdiscutata și multdisputata imunitate conferită parlamentarilor în cazul percheziției, reținerii și arestării preventive, prin instituirea de către alineatul 2 al articolului 72 din Constituție a obligativității încuviințării Camerei din care fac parte, majoritatea autorilor

consacrați de drept constituțional și de drept procesual penal (Ion Deleanu, Ioan Muraru, Corneliu Turianu, Ion Neagu, Gheorghiuță Mateuț) au conchis că este vorba de o imunitate de procedură, de o inviolabilitate, respectiv de o garanție procesuală a libertății individuale a parlamentarului, care are drept scop să prevină urmărirea judiciară arbitrară sau vexatorie a acestuia, împiedicându-l astfel să-și exercite mandatul încredințat sau constrângându-l astfel să-l exercite într-un anume mod. Sugestiv în acest sens este faptul că, în Legea nr. 96/2006 privind statutul deputaților și al senatorilor, această garanție procesuală este prevăzută în art. 23 sub titlul ”Regimul în procesul penal”, eliminându-se astfel confuziile create de asocierea imunității de fond și a imunității de procedură în același articol din Constituție (art.72 alineatele 1 și 2), asociere care a fost speculată cu rea credință de unii reprezentanți ai justiției, inclusiv ai Consiliului Superior al Magistraturii, sau ai presei.

Dacă ar fi avut curiozitatea să răsfoiască legile fundamentale ale României, procurorul șef al DNA ar fi aflat că imunitatea de fond și imunitatea de procedură au fost prevăzute de toate constituțiile adoptate sau revizuite în istoria statului român modern (1866, 1923, 1938, 1948, 1952, 1965, 1991, 2003), deci inclusiv de constituțiile adoptate în timpul regimului de dictatură regală (1938) sau a regimului de dictatură comunistă (1948, 1952 și 1965). Mai mult, ar fi observat că până la revizuirea din 2003, imunitatea de procedură a fost mult mai largă în constituțiile precedente, în sensul că era obligatorie încuviințarea Parlamentului și pentru urmărirea penală sau trimiterea în judecată, nu numai pentru reținerea sau arestarea preventivă a parlamentarilor. Cu ocazia revizuirii Constituției în 2003, imunitatea de procedură a fost restrânsă, articolul 72 alineatul 2 prevăzând, în teza a I-a, că deputații și senatorii pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului. Ori, în aceste condiții, nu se poate vorbi de o blocare a justiției, cum clamează Laura Codruța Kovesi împreună cu mentorii și fanii săi, din moment ce, pe de o parte, parlamentarii pot fi urmăriți și trimiși în judecată fără nicio încuviințare, iar, pe de altă parte, potrivit articolului 126 alineatul 1 din Constituție, justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești, nicidecum și prin procurori.

Iar, dacă ar fi avut curiozitatea să răsfoiască și constituțiile statelor membre ale Uniunii Europene, procurorul șef al DNA ar fi aflat că în toate aceste state este prevăzută imunitatea de fond pentru voturi și opinii politice, iar inviolabilitatea sau imunitatea de procedură este reglementată în majoritatea acestora. Ba, chiar ar fi avut surpriza să constate că legile fundamentale ale unor state cu democrație mai consolidată prevăd un regim mai extins în privința imunității de procedură decât în Constituția României. Astfel, potrivit articolului 46 alineatele 2 și 3 din Legea Fundamentală a Republicii Federale Germania, încuviințarea Bundestagului este necesară nu numai pentru arestarea sau orice îngrădire a libertății personale a unui deputat, ci și pentru tragerea la răspundere și pentru pornirea unei proceduri judiciare împotriva unui deputat. Iar articolul 5 din Constituția Federală a Austriei prevede obligativitatea încuviințării punerii sub acuzare penală sau administrativă a unui parlamentar. Constituția Franței prevede, în articolul 26, că parlamentarii pot cere suspendarea măsurilor judiciare luate contra lor pe durata sesiunii parlamentare. Imunitatea de fond este prevăzută mai mult decât explicit și pentru europarlamentari, în articolul 8 din Protocolul privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene: ”Membrii Parlamentului European nu pot fi cercetați, reținuți sau urmăriți datorită opiniilor sau voturilor exprimate în cadrul exercitării funcțiilor lor”. Iar, în ce privește imunitatea de procedură, articolul 9 din acest protocol prevede că, pe durata sesiunilor Parlamentului European, membrii acestuia beneficiază, pe teritoriul național, de imunitățile

recunoscute membrilor Parlamentului propriei țări, iar, pe teritoriul oricărui alt stat membru, de exceptare privind orice măsură de detenție sau urmărire penală.

În fine, dacă Laura Codruța Kovesi l-ar fi urmărit sau citit cu atenție pe profesorul său de drept constituțional de la Facultatea de Drept, ar fi aflat și ar fi trebuit să înțeleagă opinia constantă a eminentului constituționalist Ion Deleanu că ”inviolabilitatea nu este un privilegiu -inadmisibil de altfel, ci o procedură specială și limitată de protecție a parlamentarului” (vezi, Ion Deleanu – Instituții și proceduri constituționale în dreptul român și în dreptul comparat, Editura ALL Beck, București, 2006). O procedură specială care se aplică de altfel și în cazul judecătorilor și procurorilor, prin instituirea de articolul 42 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii a obligativității încuviințării de către secțiile pentru judecători sau pentru procurori ale Consiliului Superior al Magistraturii a percheziției, reținerii, arestării preventive sau arestului la domiciliu în cazul acestora. N-am auzit-o niciodată pe Laura Codruța Kovesi ori pe mentorii și fanii săi să spună că și această încuviințare, prevăzută de o lege organică, nu de legea fundamentală, constituie un privilegiu care blochează justiția și să propună eliminarea ei. Iar dacă tot vorbim de privilegii, poate că ar fi cazul ca Parlamentul să repună în discuție inamovibilitatea acordată judecătorilor, autonomia acordată procurorilor, lipsa răspunderii materiale a magistraților, salariile, pensiile și alte facilități acordate acestora. Spun aceasta în calitate de senator și de fost procuror care sunt de acord în principiu cu regândirea și chiar restrângerea imunității/inviolabilității parlamentare în sens procedural. Dar, deocamdată putem discuta doar pe datele dreptului național și ale dreptului european în vigoare.

Senator independent

Valer Marian